

**Satversmei neatbilst Komerclikuma aizliegums statūtos noteikt lielāku balsu skaitu
lēmumu pieņemšanai, nekā paredzēts likumā**

Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2008-12-01 „Par Komerclikuma 142. panta otrās daļas un 284. panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam”.

Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, savukārt Satversmes 105. pants noteic tiesības uz īpašumu.

Komerclikuma (KCL) 142. panta otrā daļa noteic, ka sabiedrības dibināšanas dokumentu nosacījumi drīkst atšķirties no likuma noteikumiem tikai tad, ja likums šādu atšķirību tieši atļauj. Savukārt otrā apstrīdētā norma – KCL 284. panta otrā daļa – noteica, ka lēmumus par grozījumu izdarīšanu statūtos un citus svarīgus lēmumus akcionāru sapulce pieņem, ja par tiem nodotas ne mazāk kā trīs ceturtdaļas no klātesošo balsstiesīgo akcionāru balsīm. Saeima 2008. gada 18. decembrī grozīja KCL 284. panta otro daļu, papildinot to ar vārdiem, „ja statūtos nav noteikts lielāks balsu skaits”. Grozījumi stājās spēkā 2009. gada 21. janvārī. Līdz ar to no šā datuma nav aizliegts sabiedrības statūtos noteikt, ka nepieciešams lielāks balsu skaits nekā trīs ceturtdaļas no klātesošo balsstiesīgo akcionāru balsīm, lai pieņemtu lēmumus par grozījumu izdarīšanu statūtos un citus lēmumus.

Lieta ir ierosināta pēc vienas no akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” akcionāriem – SIA „ITERA Latvija” – konstitucionālās sūdzības, kurā tika norādīts, ka līdz KCL spēkā stāšanās dienai svarīgos jautājumos pilnsapulcē drīkstēja pieņemt ar ne mazāk kā 85% klātesošo akcionāru balsu. Tādēļ SIA „ITERA Latvija” esot paļāvusies, ka tā ar 15% plus vienu balsi spēs ietekmēt svarīgos lēmumus, tajā skaitā, arī bloķēt nevēlamos lēmumus.

Satversmes tiesa secināja, ka tiesības uz īpašumu ietver arī tiesības lemt ar īpašumu saistītus jautājumus. Tiesa norādīja, ka tā nesaskata racionālu izskaidrojumu KCL 284. panta otrajā daļā ietvertajam aizliegumam statūtos noteikt lielāku nepieciešamo balsu vairākumu svarīgu lēmumu pieņemšanai. Lai statūtos noteiktu, ka svarīgu lēmumu pieņemšanai nepieciešams vairāk kā trīs ceturtdaļas balsu, par šādu statūtu redakciju ir jānobalso vairākumam. Tātad šādus noteikumus statūtos var ietvert tikai ar vairākuma atbalstu.

Tiesa atzina Komerclikuma 284. panta otro daļu redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009. gada 21. janvārim, ciktāl tā liedza statūtos noteikt lielāku nepieciešamo balsu skaitu lēmumu pieņemšanai, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam un spēkā neesošu attiecībā uz akciju sabiedrību „Latvijas Gāze” no normas pieņemšanas brīža.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” dienā. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274